

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
201123403-13

Dato:
29.02.2012

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG OM ENDRINGER I STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN - KRIMINALOMSORGENS ANSVAR FOR Å IVARETA BARN SOM PÅRØRENDE AV DOMFELTE/INNSATTE

Det vises til brev av 17.11.11, hvor det bes om høringsinstansenes uttalelse innen 17.02.12. Vi beklager en mindre oversittelse av høringsfristen, men viser til e-postkorrespondanse vedrørende dette og bekreftelse på at kortere utsettelse er gitt til flere høringsinstanser.

Kriminalomsorgen region øst sendte høringsbrevet ut til alle enheter i regionen med anmodning om å komme med synspunkter til forslaget. Vi har fått svar fra følgende:

- Oslo ND-senter
- Østfold friomsorgskontor
- Bredtveit fengsel
- Halden fengsel

Uttalelsene fra enhetene følger vedlagt.

Kriminalomsorgen region øst har følgende synspunkter til lovforslaget:

Til punkt 2 og 3

Kriminalomsorgen region øst ser det som positivt at det fokuseres på barns interesser og behov som pårørende i straffesaker og under straffegjennomføring. Vi har likevel merknader knyttet til hensikten og formålet med forslag som fremmet i høringsnotatet.

Det er foreslått å lovfeste kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn som pårørende av domfelte/innsatte. Det er i høringen angitt at eksisterende regler i straffegjennomføringsloven gir rom for flere tolkninger av regelverket om barns rett til samvær. Det er pekt på at praksis er ulik fra enhet til enhet.

Kriminalomsorgen region øst stiller i første rekke spørsmål ved behovet for en slik lovfesting/lovendring som foreslått. Vi er av den oppfatning at nåværende hjemmel i strgf. § 3 annet ledd og forskriften § 1-3 fremstår som meget gode og dekkende, også sett i forhold til hvordan straffegjennomføringsloven og forskriften ellers er bygd opp. Bestemmelsen tydeliggjør tilretteleggingsansvaret vi i kriminalomsorgen har overfor barn til innsatte og gir god anvisning på skjønnsutøvelsen. For å sette eventuell tolkingstvil og ulik praksis tilside, mener vi at det vil være tilstrekkelig, mest hensiktsmessig og riktig å presisere håndhevingen og rutinene gjennom retningslinjene.

Det er i høringsnotatet vist til andre lands praksis på området, og vi har merket oss at heller ingen av de omtalte landene har lovfestet dette. Det er videre vist til at lignende lovregulering eksisterer i helsepersonelloven. Vi vil i den forbindelse påpeke at helsevesenet og barnevernet er etater med et utvidet ansvar for ivaretagelsen av barn.

Kriminalomsorgens ansvar overfor barna er begrenset til å tilrettelegge for kontakt mellom innsatte/domfelte og deres barn (i bred forstand og knyttet til en rekke ulike områder av fengselsdriften og eventuelt ved soning i hjemmet) og ta hensyn til barnets beste. En lovfesting av dette som foreslått i ny § 3a bokstav b er unødvendig, med mindre departementet mener å ville foreslå at barn av innsatte/domfelte får et rettskrav på informasjon mv. Dette er ikke drøftet i høringsnotatet. Dersom hensikten er å oppnå at kriminalomsorgen arbeider bedre og mer målrettet med informasjon og oppfølging overfor de berørte barna, gjøres dette best gjennom retningslinjene og den alminnelige styringsdialogen i forvaltningen. Vi mener altså at i det nye forslaget til straffegjennomføringsloven § 3a, er bokstavene a og b typiske forhold man regulerer ved hjelp av forskrift/retningslinjer.

I kriminalomsorgen er det kun stillingshjemler som ekspedisjonssjef og regiondirektør som fremgår direkte av straffegjennomføringsloven (§ 5), og vi stiller derfor spørsmål ved nødvendigheten og riktigheten av at en funksjon som barneansvarlig skal lovfestes, jf. forslaget § 3a bokstav c.

Bokstavene d og e er allerede gjeldende rett; bestemmelsene må sies å utledes av både straffegjennomføringsloven, slik den er i dag, forskriften til straffegjennomføringsloven og barnekonvensjonen.

Dersom departementet velger å fremme forslag til lovendring, tiltrer vi Bredtveit fengsels uttalelse om at det er uklart hva som menes med begrepet ”støtte” i bokstav b. Det bør vurderes om man skal utelukke dette fra en eventuell lovbestemmelse. Et slikt begrep er svært vagt, og kan skape urealistiske forventninger, uklarheter og ulik tolking/praksis. Videre vil vi påpeke at bestemmelsen er uheldig utformet ved at kriminalomsorgen foreslås pålagt å ivareta et behov som en annen part definerer og fullt ut rår over.

Det er særlig bedt om høringsinstansenes synspunkter på nye tiltak som nevnt i punkt 2.3.4. Slik dette blir presentert i utkastet, uten begrunnelse eller nærmere beskrivelse av forslagene, finner Kriminalomsorgen region øst at det foreligger for lite opplysninger for å kunne ta stilling til disse punktene.

Som påpekt i høringsnotatet registrerer ikke kriminalomsorgen i dag systematisk om innsatte har barn og hvilket omsorgsansvar innsatte har. Kriminalomsorgen har således ofte for dårlige

opplysninger i enkeltsaker og for dårlig oversikt, statistikkgrunnlag mv. Det er et viktig arbeid å kvalitetssikre og systematisere informasjonen og legge rutiner for kontroll av opplysningene om innsatte/domfelte (det antas å bli testet ut gjennom kartleggingspiloten BRIK).

Til punkt 4

Vi er enig i departementets vurderinger i forhold til endringene man foreslår i § 16, 2. ledd. Vi ser et stort behov for en lovendring på dette punkt, da dagens regelverk har skapt avslag som fremstår som sterkt urimelig.

Punkt 5

Vi støtter de endringer som her er foreslått. Vi viser her til vedlagte kommentarer fra Oslo ND-senter, og tiltrer de vurderinger som her fremkommer.

Unni Lineikro
assisterende regiondirektør

Anna Melsæter
rådgiver